

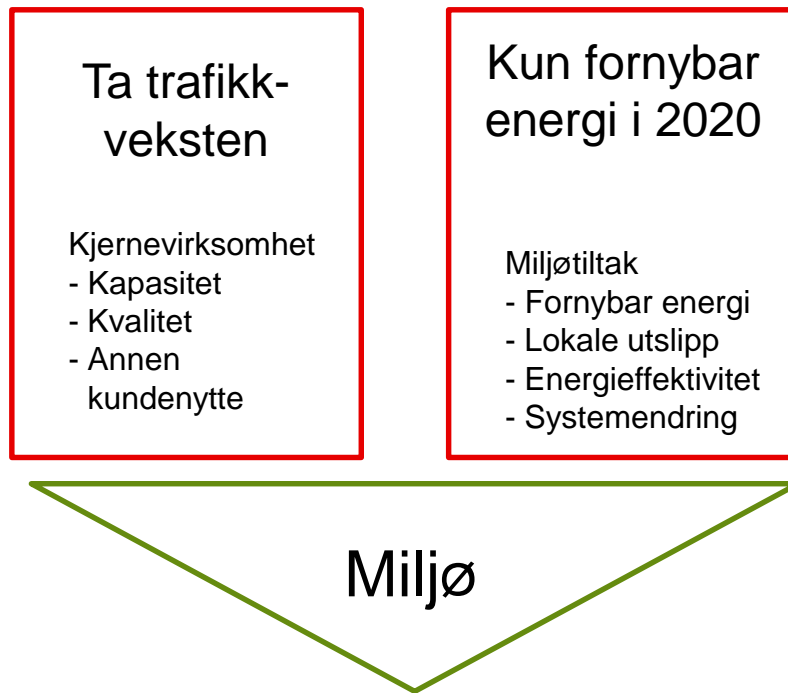

Fossilfri 2020

10.10.2016

Ruter#

To store målsetninger som begge er viktige for miljøet

Ruterrapport 2014:4

Ruters miljøstrategi 2014–2020

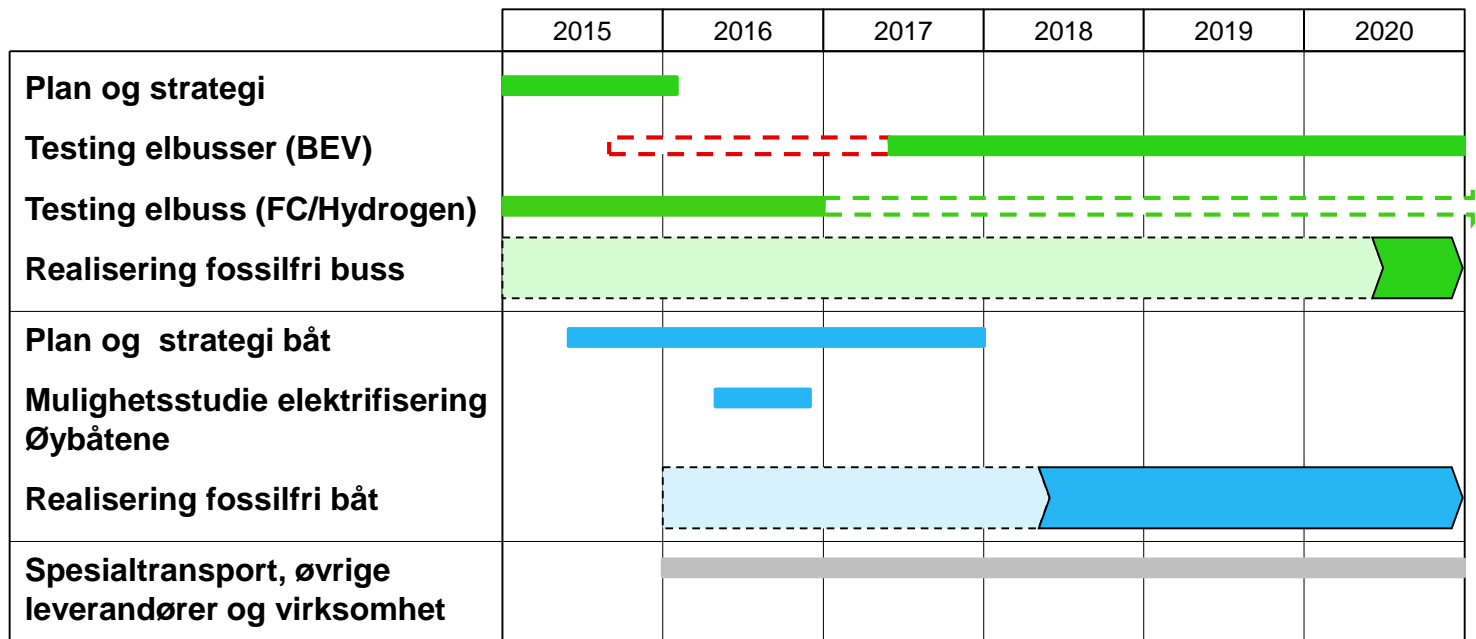
Ruter#

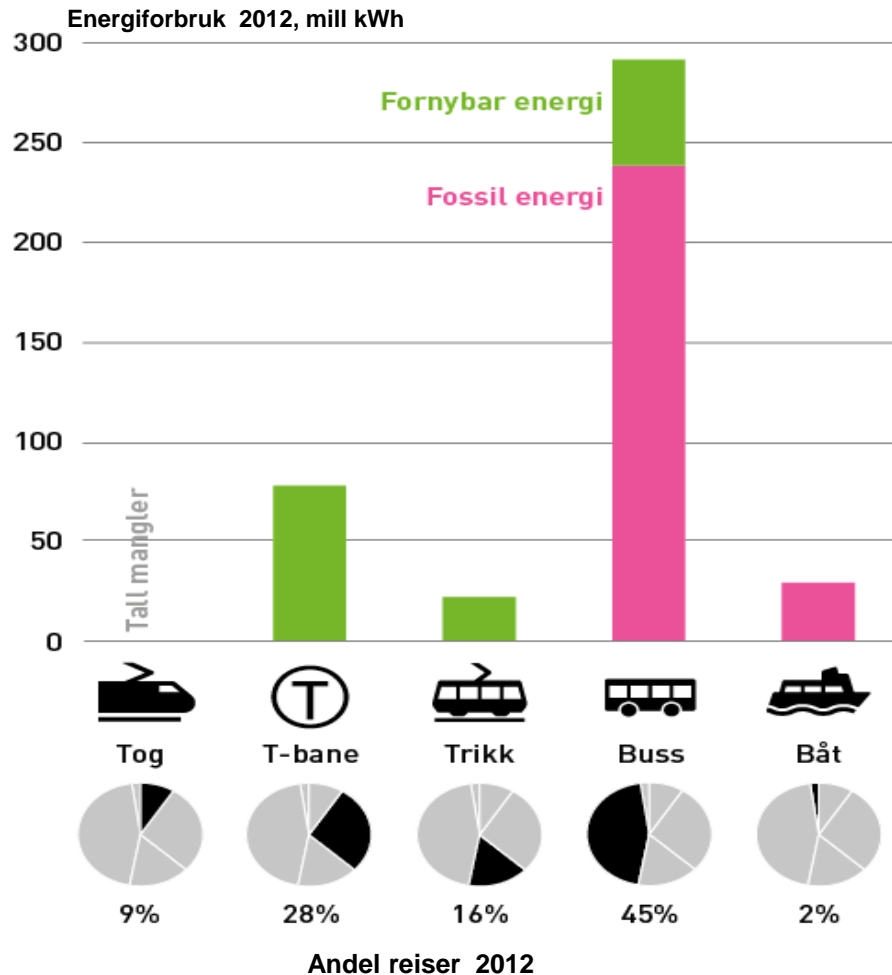
Fossilfri 2020

- Sikre at Ruter når målsetningen om kun å kjøre på fornybar energi i 2020
- Fase inn løsningene som er best på lang sikt
- Dynamisk tilnærming til valg av energibærere og teknologi

Ruter#

Fossilfri 2020

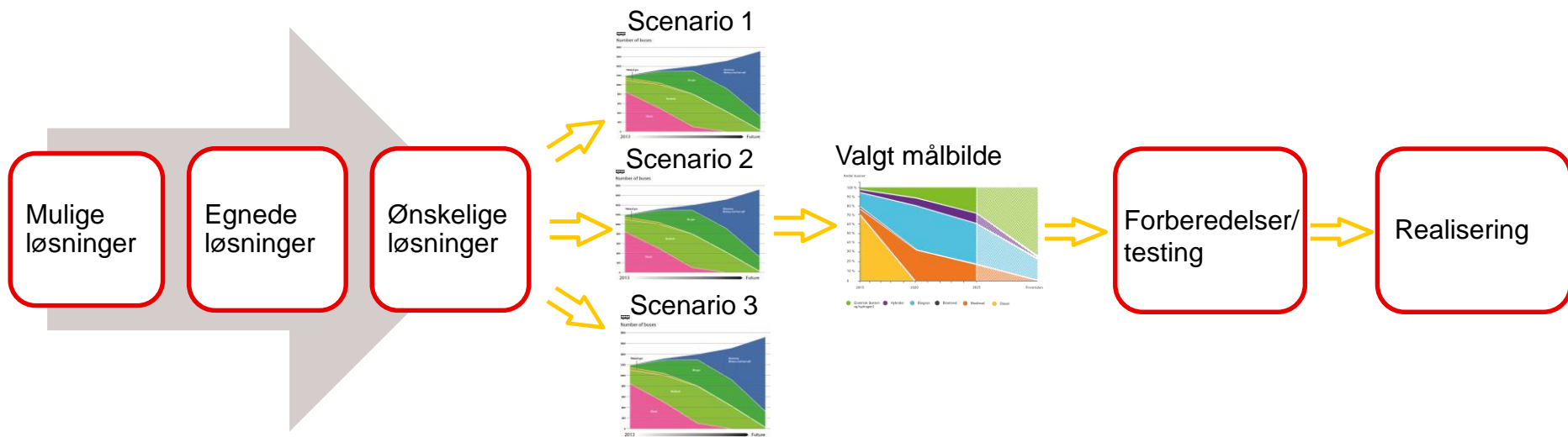

Busdriften største utfordring:

- som andel av utslipp og energiforbruk
- som andel av transportarbeidet

Prosess for Fossilfri 2020

Kunnskapsgrunnlag

Strategi

Gjennomføring

Ruter#

Teknologialternativer

- Fornybar energi:
  - ✓ Elektrisitet med opprinnelsesgaranti
  - ✓ Biodrivstoff som tilfredsstillende bærekraftskriteriene (jfr Produktforskriften, § 3-6)

Forbrenningsmotor med biodrivstoff	Biodiesel Biogass Bioetanol
Hybrid buss – kombinasjon av elektrisk og forbrenningsmotor	Biodrivstoff + el Ladbar el + biodrivstoff (= plug-in)
Elektrisk buss	Batteri - lading om natten Batteri - lading underveis Brenselcelle med hydrogen

Elbuss - batteri

Lading om natten

- Høy fleksibilitet
- Stort batteri: negativt for passasjerkapasitet, rekkevidde, kostnader og risiko
- Begrenset infrastrukturbehov

Lading på endestopp

- Mindre batteri, optimaliseres til linje og lademuligheter
- Betydelig infrastrukturbehov, begrenset fleksibilitet, men lengre driftsdøgn

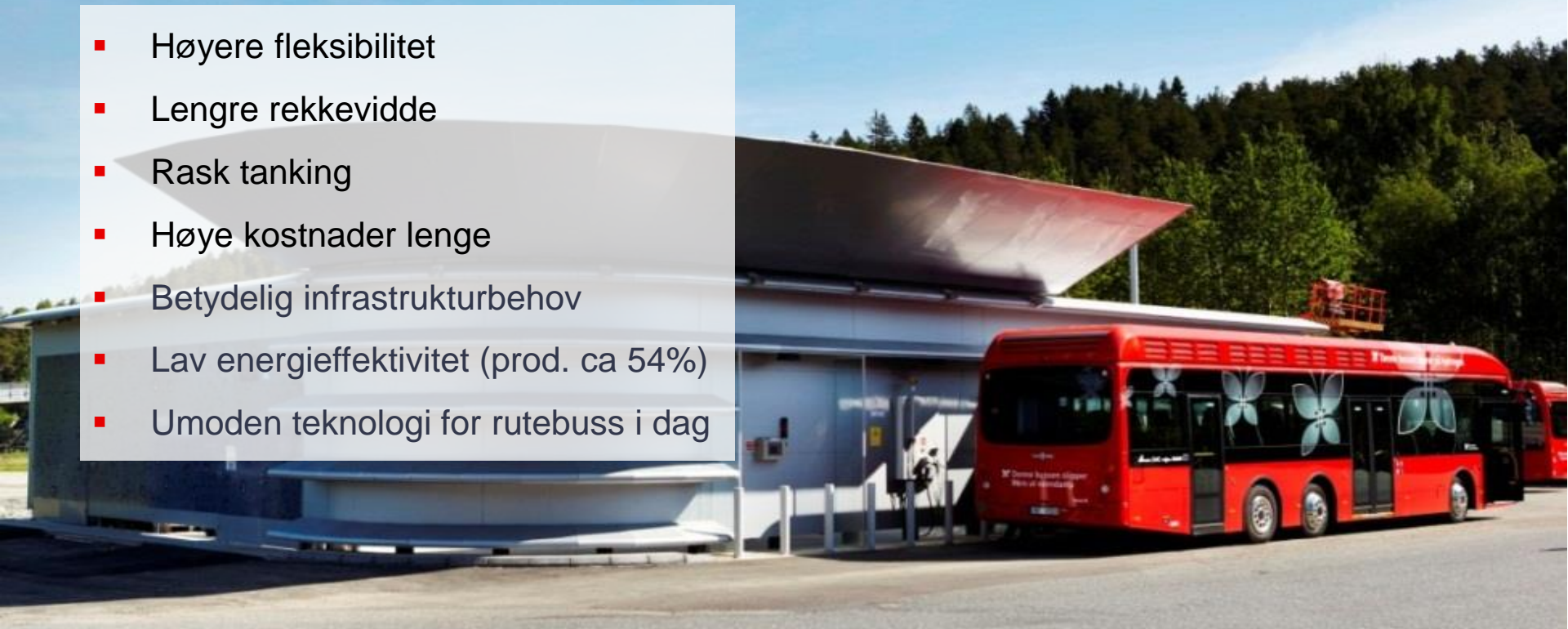
- Linjer og ruteopplegg legger rammer for valg av bussalternativer
- Infrastruktur el: Manglende standarder og ukjent levetid er hovedutfordringer
- Forretningsmodell lading uavklart

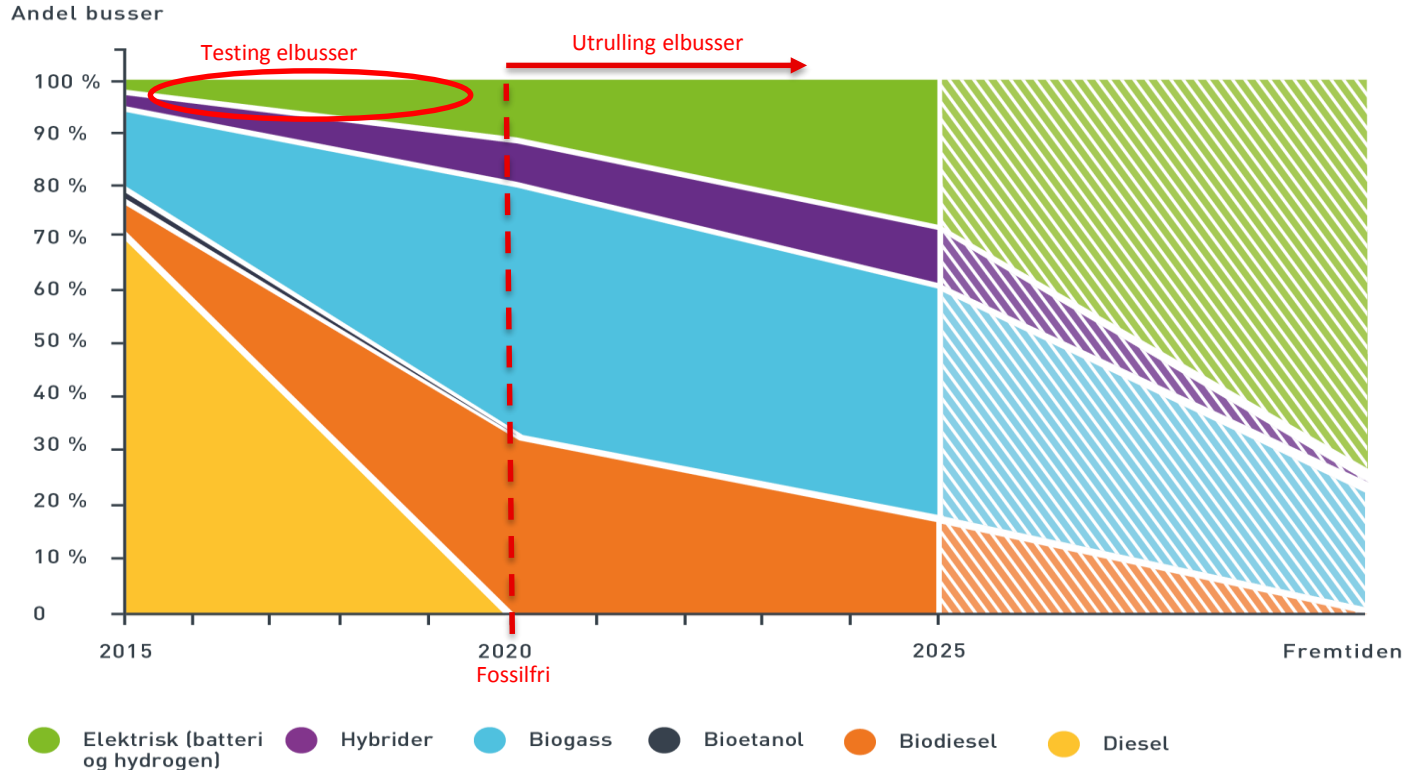

Elbuss – hydrogen og brenselcelle

- Høyere fleksibilitet
- Lengre rekkevidde
- Rask tanking
- Høye kostnader lenge
- Betydelig infrastrukturbehov
- Lav energieffektivitet (prod. ca 54%)
- Umoden teknologi for rutebuss i dag

Ruters målbilde for bussflåten: Ambisiøs miljøprofil 2025

Hurtiglading på
endeholdeplass best egnet
løsning per i dag

-unødvendig om 10 år?

Eksempler

Roller og ansvar for ladeinfrastruktur

For Ruter er det viktigste at rolle- og ansvarsfordeling gir:

- Rask oppstart av testprogrammet – for å kunne realisere 2020-utrulling
- Fornøyde kunder – minst like fornøyde på elbuslinjene, dvs god driftsstabilitet og pålitelighet
- Læring og leverandørutvikling: Sette aktørene i stand til å levere utrulling i 2020

Realisering er en systemutfordring – ikke bare teknologivalg

Kundene

Ruter

Trafikkplan og kollektivsystem
2020 mål
Teknologivurdering / -valg
Definere drift- og ladesystem

Oslo og
Akershus

Planlegging og godkjenning
Arealdisponering
Energisystem
Eier av infrastruktur

Buss-
drift

Operatør
Teknologivalg
Bussleverandør
Vedlikehold/ service
Bussanlegg

Kunnskaps-
leverandører

Analyse
Planlegging
Iverksetting
Evaluering

Lade-
system

Strømnett
Ladeinfrastruktur
Ladesystem - Hardware & software
Drift og monitorering ladesystem
Eierskap infrastruktur
Forretningsmodell

Sekundære
aktører / roller

Kraftleverandør
Nasjonale myndigheter

- Politikk
- Regelverk
- Standarder
- Sikkerhet

Ruter#

Mange elbusstester i Europa, men uten et klart målbilde

Anbud tilrettelegges for
utslippsfri teknologi.
Markedet velger teknologi
ved hver kontrakt

Løsning/teknologi miks
velges 2017

Løsning/teknologi miks
velges 2017-2018
Elektrifiserer kun hvis
lønnsomt vs diesel

Prio: Lave kostnader.
Helsinki by
tar økonomisk og
teknologisk risiko

Stort utredningsprosjekt
startes høst 2016
Kontrakt fra 2022-2026

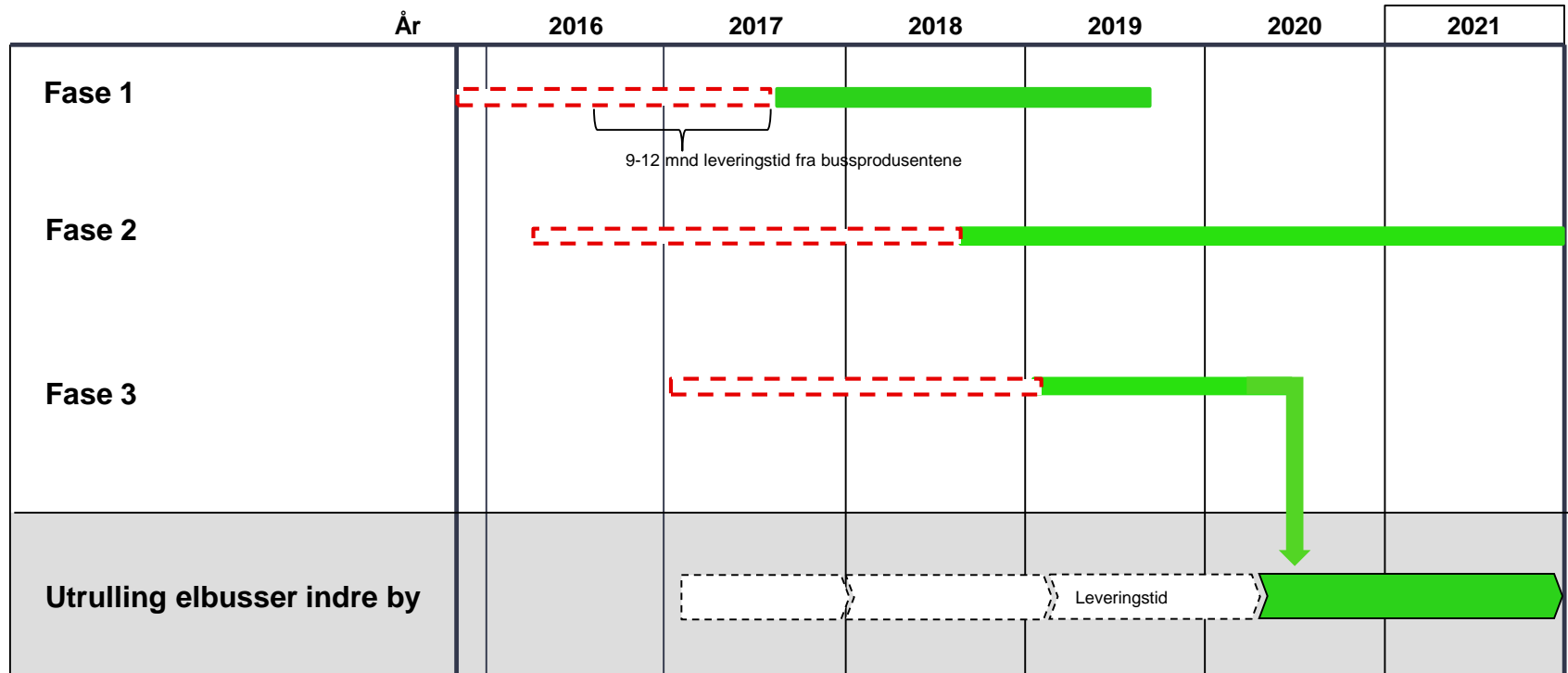
Utredning ferdig aug 2016
Kontrakt fra 2020

Utredning ferdig aug 2016

Ruter#

Elbuss testprogram - foreløpig tidsplan

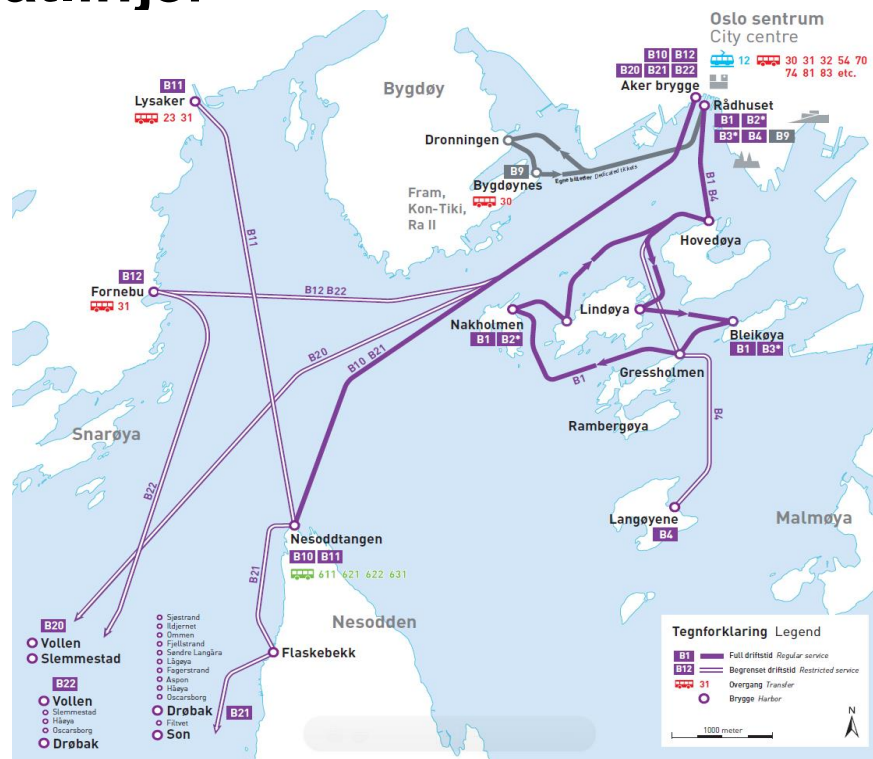

Ruter#

Fossilfritt også på Ruters båtlinjer

- Øybåtene (B1-B4)
- Aker brygge-Nesoddtangen (B10)
- Hurtigbåtsambandene:
  - Nesoddtangen-Lysaker (B11)
  - Aker brygge-Fornebu (B12)
  - Aker brygge-Slemmestad (B20)
  - Aker brygge-Drøbak/Son (B21-B22)

Ruter#

Forprosjekt høsten 2015

DNV·GL

Muligheter og kostnader ved bruk av fornybar energi på Ruters båtsamband

RUTER AS

Report No.: 2015-1276, Rev. 4
Document No.: 1XQDJLC-5
Date: 2016-02-01

Teknisk egnethet for eksisterende samband Ikke begrenset av dagens materiell (neste anbudsutlysning)

Samband	Biodiesel	Biogass	Hydrogen	Batteri	
Øysambandet (B1-B4)	Green	Red	Yellow	Light Green	
Aker brygge - Nesoddtangen (B10)	Green	Green	Yellow	Light Green	
Nesoddtangen - Lysaker (B11)	Green	Orange	Yellow	Light Green	
Aker brygge - Fornebu (B12)	Green	Orange	Yellow	Light Green	Teknisk godt egnet
Aker brygge - Slemmestad/Drøbak (B20-B22)	Green	Orange	Orange	Red	Teknisk mulig, men krevende Teknisk ikke egnet

- Biodiesel er mulig for alle samband
- Biogass er mest relevant for Nesoddsambandet
- Hydrogen er umoden teknologi på skip, men kan være aktuelt på lang sikt.
- Full-elektrifisering er mulig for alle samband, med unntak av de lengste hurtigbåtsambandene.
- Batteri-hybridisering er teknisk mulig for alle samband

Forutsetninger: Implementering i 2018-2025. Tilbyder er ikke begrenset av dagens materiell.

Ungraded

